

Datum	31 januari 2019
Nummer	2019-02-
Datum commissievergadering	12 februari 2019
Datum raadvergadering	26 februari 2019

OPLEGGER

Registratienummer	2019-00586 / 19Z.000174
Onderwerp	Plan van aanpak kostenbeheersing jeugdhulp
Portefeuillehouder	Hans Horlings
Uiterste behandeldatum (+reden)	
Eerdere besluitvorming	Raad 18-12-2018: College heeft een plan aangekondigd met lokale en regionale maatregelen om tot een betere beheersing van de jeugdhulpkosten te komen.
Samenvatting	<p>Sinds de decentralisatie van de jeugdhulp naar gemeenten is er sprake van een landelijke tendens van kostenstijging. Hoewel deze stijging zich in Midden-Delfland tot voor kort slechts in beperkte mate voordeed, zien wij ook in onze gemeente sinds medio 2018 een forse stijging. Dit is aanleiding geweest om een lokaal plan van aanpak te ontwikkelen gericht op kostenbeheersing.</p> <p>Het voorliggende lokale plan van aanpak beoogt, in samenhang met de regionale inspanningen op dit terrein (H10 Inkoopbureau), en de implementatie van de nieuwe systematiek van resultaatbekostiging, de kosten van de jeugdhulp substantieel terug te brengen.</p> <p>Daartoe richten de maatregelen in het plan van aanpak zich op:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het <i>terugbrengen van het aantal kinderen en de tweedelijns jeugdhulp</i> door middel van een tijdelijke uitbreiding van de capaciteit van het Maatschappelijk Team; - Het gelijktijdig investeren in <i>het versterken van de preventieve werking van de voorliggende voorzieningen</i>, door het maken van sluitende afspraken met ketenpartners, signaleerders en vrije verwijzers. Dit met als oogpunt instroom in de tweedelijnszorg te voorkomen; - Eenmalige <i>investeringen in de kwaliteit van de dienstverlening</i>. Enerzijds betreft het hierbij scholing van professionals. Anderzijds zetten wij stappen in het verbeteren van ondersteunende systemen die de professionals faciliteren in het kind- en gezinsgericht werken. In dit kader onderzoeken wij ook welke consequenties de implementatie van de nieuwe

	<p>bekostigingssystematiek heeft voor de inrichting van onze ICT-infrastructuur.</p> <p>De totale kosten voor de realisatie van het Plan van Aanpak bedragen € 315.000. Met een deel van deze kosten is in het kader van de aangekondigde invoering van resultaatgerichte bekostiging al rekening gehouden in de begroting 2019. Voorgesteld wordt het resterende benodigde bedrag van € 250.000 voor 2019 ten laste te brengen van de Algemene Reserve via begrotingswijziging 2-2019.</p>
Te nemen besluit	<p>I Voor de realisatie van het Plan van Aanpak kostenbeheersing jeugd voor 2019 een aanvullend bedrag van € 250.000 beschikbaar stellen;</p> <p>II Deze extra lasten van € 250.000 voor 2019 dekken uit de Algemene Reserve via begrotingswijziging 2-2019.</p>
Bijlagen	<ul style="list-style-type: none"> • Plan van aanpak kostenbeheersing jeugdhulp Midden-Delfland • Bijlage bij derde begrotingswijziging 2018
Advies commissie	

Raadsbesluit	<p>o Akkoord / o Niet akkoord</p> <p>opmerking:</p> <p>Arjan de Vos griffier</p> <p>Arnoud Rodenburg burgemeester</p>
---------------------	---

Inleiding

Sinds 1 januari 2015 zijn alle vormen van jeugdhulp vanuit Rijk, provincie en zorgverzekeraars gedecentraliseerd naar gemeenten. Bij deze transitie hebben gemeenten zich in eerste instantie gericht op het bieden van zorgcontinuïteit. In Midden-Delfland is deze opgave geslaagd: dankzij de integrale en casusgerichte aanpak vanuit het lokale Maatschappelijk Team zijn er geen kinderen tussen wal en schip gevallen. We zijn in staat gebleken veel problemen in een vroeg stadium op te pakken, waardoor inzet van zwaardere tweedelijnszorg kon worden voorkomen.

Landelijk is er vanaf het begin van de decentralisatie een tendens zichtbaar van oplopende kosten. Tot medio 2018 leek deze tendens in Midden-Delfland minder sterk dan elders in Nederland. Sinds de zomer van 2018 moeten wij echter vaststellen dat ook in Midden-Delfland de kosten aanzienlijk zijn toegenomen. Wij hebben u al eerder over deze kostenstijging geïnformeerd bij de derde begrotingswijziging 2018. De definitieve realisatiecijfers over 2018 ontvangt u bij de jaarrekening. Voor deze cijfers zijn wij afhankelijk van het regionale Inkoopbureau.

Wij kondigden bij de derde begrotingswijziging ook een plan aan met maatregelen om zowel lokaal als regionaal tot een betere kostenbeheersing van de jeugdhulp te komen. Hierbij bieden wij u dit plan van aanpak aan.

Oorzaken van de kostenstijging

Vanuit het Inkoopbureau H10 zijn en worden (regionale) analyses gemaakt van de ontwikkelingen. Het voorlopige beeld dat daaruit naar voren komt is dat er meerdere oorzaken aan de orde zijn. Kort samengevat kan worden gesteld dat een deel van de problematiek samenhangt met *aspecten van het systeem*. Te noemen vallen daarbij: de stijging van tarieven van bepaalde zorgproducten, toegepaste wijzigingen in de systematiek van kostentoedeling (de zogenaamde tarief-harmonisatie), en waterbed effecten in de samenhang met andere wettelijke kaders. Dit zijn vraagstukken waarvoor met name in regionaal verband en in afstemming met het Inkoopbureau maatregelen in voorbereiding zijn. Vanuit Midden-Delfland zien we hier scherp op toe. Ook de invoering van de nieuwe systematiek van resultaatgerichte bekostiging in de jeugdhulp, hangt hiermee samen. Ook Midden-Delfland bereidt zich in 2019 op de implementatie van deze nieuwe systematiek voor.

Andere oorzaken van de kostenstijging hangen samen met de *instroom en de verblijfsduur van kinderen* uit Midden-Delfland in de jeugdhulp. Zo wijzen de cijfers op een toename van het zorggebruik, met name bij kinderen die al in de jeugdhulp zijn toegelaten. Ook zien we een lichte stijging van de absolute aantallen kinderen in de jeugdhulp.

Op deze oorzaken kan lokaal gestuurd worden. Immers: hoe beter wij erin slagen te voorkomen dat kinderen in de jeugdhulp komen (of blijven), des te minder kosten wij maken aan duurdere en zwaardere zorg. Dit bepleit het in ons collegewerkprogramma onderstreepte belang van preventieve zorg: zoveel mogelijk zelf hulp bieden of voorkomen via het Maatschappelijk Team. Vroegtijdig en snel in samenwerking met onze lokale partners de juiste interventie bieden is niet alleen inhoudelijk voor kinderen en gezinnen te prefereren: ook voor de beheersing van budgetten is het van groot belang.

Lokaal plan van aanpak

Naast en vooruitlopend op de door het Inkoopbureau H10 in gang gezette maatregelen is het dus noodzakelijk een intensivering te doen in de lokale aanpak van de jeugdhulp. Het doel van dit plan is tweeledig:

Enerzijds brengen we het aantal kinderen in de jeugdhulp terug, door een *tijdelijke uitbreiding van de capaciteit van het Maatschappelijk Team*. We creëren daarmee de ruimte om signalen sneller op te pakken, de juiste interventies te plegen en doorverwijzingen naar zwaardere zorg te voorkomen. Ook wenden we de extra capaciteit aan om te kijken of we samen met ketenpartners in staat zijn enkele kinderen die al lang in zorg zijn (bijvoorbeeld de 'top 10' van zorggebruikers) via een gezinsgerichte aanpak effectiever en efficiënter te kunnen bedienen in de eigen omgeving.

Anderzijds gebruiken we 2019 om te investeren in het *verder versterken van de basis*: we werken daartoe in de eerste plaats aan de hand van concrete casuïstiek aan betere afspraken met lokale partners, signaleerders, maar ook vrije verwijzers. Hiermee realiseren we een sluitende structuur van signalering, ondersteuning en hulp, waarmee we onze lokale dienstverlening – en de schakel naar de tweedelijns hulp - structureel op een hoger peil krijgen.

We gebruiken 2019 ook om de *kwaliteit van dienstverlening te verhogen* door middel van scholing van professionals, het lokaal implementeren van resultaatgerichte bekostiging en de doorontwikkeling van de ICT-systemen die de professionals ondersteunen in de ketensamenwerking en in het bieden van klantgericht maatwerk. Voor het verkrijgen van inzicht in de hiervoor benodigde informatiehuishouding, gegevensstromen en informatiebehoefte wordt een impactanalyse uitgevoerd. Op basis hiervan wordt een apart projectplan opgesteld inclusief kostenbegroting en planning. Hierover wordt u in een later stadium geïnformeerd.

Nadere toelichting op de verschillende onderdelen vindt u in het bijgevoegde plan van aanpak.

Beoogd effect

- Beheersen van de jeugdhulpkosten. Onze ambitie is een substantiële¹ reductie in de kosten voor jeugdhulp voor 2019 ten opzichte van de kosten voor 2018 (kosten bedroegen € 3,4 mln, prognose november 2018)
- Eind 2019 hebben we intensievere samenwerkingscontacten met ketenpartners in de dorpskernen, sluitende afspraken met vrije verwijzers en een integraal klantbeeld van de meest risicovolle groep kinderen/jongeren in zorg
- Eind 2019 is onze uitvoering volledig ingericht om te werken volgens de nieuwe systematiek van resultaatbekostiging

Argumenten

1. Meer nadruk op vroegtijdige preventieve hulp aan jongeren en gezinnen is een belangrijke manier om de groei van jeugdhulpkosten te voorkomen.
2. Preventie vraagt om een sterke sociale basis in elke dorpskern, met sluitende schakels tussen het Maatschappelijk Team, huisarts, jonge ouders, kinder- en peuteropvang, buurtcoaches, onderwijs en veiligheid.
3. Voorliggende voorzieningen en zorg door het Maatschappelijk Team zijn meestal goedkoper en sneller dan specialistische zorg. De capaciteit van het MT op het gebied van GGZ-zorg is op dit moment echter beperkt, waardoor een deel van de GGZ-klanten toch doorstroomt naar dure specialistische GGZ.
4. Investeren in de samenwerking met voorliggende voorzieningen, (vrije) verwijzers en jeugdhulpaanbieders verdient zich terug: voorliggende voorzieningen of zorg vanuit het Maatschappelijk Team kan een alternatief zijn voor duurdere specialistische zorg. Om deze samenwerking te realiseren is voldoende (zorg)capaciteit bij het Maatschappelijk Team essentieel.
5. Een praktijkondersteuner huisarts jGGZ is een manier om binnen de gemeente voldoende laagdrempelige expertise voor lichte GGZ-problematiek bij jongeren te organiseren. Deze laagdrempelige zorg is goedkoper dan bij een specialist.
6. Deskundigheidsbevordering en professionalisering van de voorliggende voorzieningen en het Maatschappelijk Team draagt bij aan het vroegtijdig inzetten van de juiste hulp op de juiste plaats en daarmee aan het beheersen van de jeugdhulpkosten (bijvoorbeeld afbakening Jeugdwet/WLZ en jeugdwet/Passend Onderwijs).
7. Analyses en rapportages (op macroniveau en op cliëntniveau) maken de jeugdhulpprocessen en de uitvoeringskosten inzichtelijker. Dit verhoogt het kostenbewustzijn en maakt het goede gesprek mogelijk met verwijzers en jeugdhulpaanbieders. Om dit goede gesprek en daarmee

¹ Gegeven de vele factoren en ontwikkelingen (landelijk, regionaal, lokaal) die van invloed zijn op de totale kostenontwikkeling van de jeugdhulp, kunnen we geen concreet te besparen bedrag benoemen. Het spreekt voor zich dat de beoogde besparing in elk geval hoger dient te zijn dan de voorgestelde investering.

de integrale sturing op de jeugdhulpkosten vorm te geven is voldoende capaciteit qua bedrijfsvoering en beleid essentieel.

8. Een goede informatiehuishouding en dataverkeer zijn essentieel voor onze processen en het geven van management- en sturingsinformatie.

Kanttekeningen

Gedurende 2019 zullen wij nauwgezet volgen in hoeverre de voorgestelde maatregelen leiden tot resultaat.

Financiën

De totale kosten voor de realisatie van het Plan van Aanpak bedragen € 315.000. Met een deel van deze kosten is reeds rekening gehouden in de begroting 2019. Voorgesteld wordt het resterende benodigde bedrag voor 2019 van € 250.000 ten laste te brengen van de Algemene Reserve via begrotingswijziging 2-2019.

Van de totale incidenteel gevraagde bijdrage van € 250.000 betreft een deel (te weten € 60.000) eenmalige investeringen. Het gaat daarbij om de kosten voor de voorgestelde impactanalyse op het gebied van ICT, een deel van de kosten voor versterking van de netwerken en een deel van de implementatie- en projectleiderskosten.

Ook de € 190.000 aan personele kosten voor extra uitvoeringscapaciteit is eenmalig. Afhankelijk van het gebleken rendement van de extra inzet, en eventuele externe ontwikkelingen in de jeugdhulp, kan worden gezien of gedeeltelijke of gehele voortzetting van de voorgestelde additionele capaciteit benodigd en realiseerbaar is. Uw raad wordt geïnformeerd over de voortgang.

Communicatie

Het concept plan van aanpak is op 23 januari 2019 besproken met de Adviesraad Sociaal Domein en op 24 januari 2019 met de raads werkgroep Sociaal Domein.

Vervolgstappen

Zo spoedig mogelijk aantrekken van een projectleider om het plan van aanpak te realiseren en het laten uitvoeren van een impactanalyse op het gebied van ICT.

Reactie college op commissiebehandeling